

XYSTER, est scalprum raforium, radendis ossibus aptum, à *ξίω* rado.

Z.

Z Olim significabat *Sescunciam*, plerisque octavam unciæ partem, si *Denarium*, hoc est *Drachmam*, vel *Semifilicium*, ex veteri quadam ænea tabella constat *Duellam* fuisse, quæ tertiæ unciæ pars octonis scrupulis terminatur.

ZAPHARA, vel **ZAFFERA**, est materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltha* vel *Amausa* pertinens, quæ tingit vitrum cæruleo colore, undè figuli utuntur ad tincturam cæruleam vasis obducendam.

ZARATHAN, species est Cancris mammas occupantis, undè vocatur *Cancer spurius*: propriè enim est tumor durus, tactui inæqualis ob scabrosâ cacumina, & valles, dolorem comitem habens nunc remittentem, nunc verò exacerbatum, & ardorem molestum nonnunquam simul; videtur itaque hoc nomine indigitari Cancer mammarum quidem verus, aut non exulceratus, in quo interdum dolor percipitur, quando nimirum materia stagnans à causâ quacumque resolvitur in ichorem, acris fit, & de novo partem nondum mortuam aggreditur & exedit, dum verò illam prius inflammat, ardoris sensum excitat.

ZARSA PARILLA; est *Smilacis asperæ* species, à similitudine nomen accepit, quam cum *Smilace aspera* habet, quæ Hispanis *Zarca-parilla* dicitur, quæ rubus viticula dicitur. *Zarsa* enim iis est *Rubus*, *Parra* verò vitis, *Parilla* *Viticula*.

ZEÄ, Gr. *ζία* & *ζία*, vocatur etiam *Spelta* Italici: Latini *Semen*, idque à præstantia frugis appellarunt: dictum quoque ab Homero *ζείδωρον ἄγρον*, alii derivant, ἀπὸ τοῦ *ζῆν* quod vitam sustentat: nonnulli à *ζῆω* ferveo, quod dum folis fervescit vi, mortalibus donet omnia: *Quibusdam* à B. *Zieden*. Vide *Spelta*.

ZEDOARIA, est radix è China & extremis Indiæ finibus allata, quæ est tuberosa, brevis, compressa, foris cinerea, intus candida, quando cortex exterior est detractus, paucis fibris intertexta, saporis amaricantis aromatici, odoris fragrantis, ad camphoram aliquantum accedentis: folia ad curcumæ folia accedunt, suntque palmæ magni.

magnitudine ; fert florem in peculiari spica ut Galanga , quos flores sequuntur loculamenta terna. Habetur *Longa* & *Rotunda* , quæ promiscuè usuales. Item *Tuberosa Nigricans* & *Geiduar* minus usitata. Priores species externè cinerei coloris , intus verò fusci sunt. Odor & sapor aromaticus valdè & acris. Quoad vires non differunt, dicitur & *Zerumbet Serapionis* , & à quibusdam *Anthora*. B. *Zedoar*. G. *Zitwer*. Gall. *Zedoaire* , *Gingembre Sauvage*. A. *Zedoary*, *Setwal*.

ZENECHDON seu **ZENEXTON**, est vox arabica, & idem est, ac si dicerem *Diarfenicum* , seu compositio ex arsenico, arsenicum enim cum Arabum *Arsenes* , *Zenech* & *Zene* idem sonat : per aphæresin, senium pro Arsenicum, *Zenech* pro *Arsenech* ; & sic *Zenechdon* , pro *diarzenech* dicitur. Idem quod amuletum.

ZENEXTON, idem quod *Zenechdon*.

ZENICON, Gr. *Ζηνικόν*, sic appellatur Venenum, quod olim utebantur venatores Celti Galli, quibus tum audiebat *Venenum cervarium*, quod tam præsentis erat virtutis, ut quamprimum cervus vel animal sagittâ hoc lurido veneno tincta læderetur, concideret, & confestim accurrere venatores necesse habuerint; ne virus illud penitus per totum corpus dispergeretur, carnemque circum adjacentem telo exciderint; quam effodere solebant circumquaque circa vulnus ad spithami latitudinem, ut tuti essent à veneno; hoc experimento itaque clarè evincebant quod loca in corpore humano à venenatis animalibus læsa illicò largiter undiquaque excissa, non habeant venenum tam citò dispersum, ac proindè hoc modo optimè curabilia sint: Veneni hujus antipharicum dicuntur esse *folia querci* vel *Fagi*, aut *Coracina* applicata illicò locis vulneratis.

ZEOPYRON, est frumenti species inter Zeam, & *πυρόν* sive Triticum.

ZERNA, idem quod *Lichen*.

ZIBETHUM, est liquor pinguis felis zibethicæ, vesiculis glandulosis, intra penem & testes collocatis; emanans, qui premendo exprimitur & colligitur; & quod hic videntur esse vesiculæ zibethicæ, easdem in Castoreo Castoreum dicerem: liquor hic gravis est odoris, nisi adsit pauca quantitas. Dicitur & *Civetta* & *Zibetta*. B. **Civet**. G. *Ziebeth*. Gall. *Civette*. A. *Civet*.

ZIN-

ZINGIBER, radix est tuberofa, ramofa, brevis, & paululùm compreffa, pallida, fibris crebrioribus dotata, faporis aromatici acerrimi fervidi, inftar piperis, odoris aliquantulùm fragrantis, geniculatis repit internodiis; fingulis annis folia habet iridis, aut gladioli in modum, crefcit copiofè in India Orientali, undè & ad nos portatur; variæ funt fpecies Zinziberis, quæ tantùm differunt ratione fibrarum, quo verò plures fibræ, eo ignobiliùs, quo pauciores, eo præfantiùs: eft radix plantæ, quæ habet folia cannacori: flos in feapo fingulari, pentapetalus, difformis, quafi bilabiatus, infidens ovario trigono, triloculari; radix colligitur foliis plantæ arefcentibus, & poftmodùm ad folis ardorem aut in fornacibus exficcat: à quibusdam luto, creta, aut rubrica obducitur, ut eo meliùs præfervetur, hinc proftabat Zingiber album & rubrum ita dictum, non quòd fint duæ diftinctæ fpecies, fed tantùm coloris externi ab afperfa creta vel rubrica provenientis ratione. Dicitur quoque *Zinziber*, *Gingiber*. B. *Gember*. G. Ingber, ingwer. Gall. *Gingembre*. A. Ginger.

ZIRBUS, Arab. idem quod *Omentum*.

ZIZANIA, Lat. *Lolium*. Gr. quoque *ἀλεα*, & *Ζιζάνιον*, eft frumenti vitium: derivatur itaque nomen à *αίτη* & *ζιζάνειον* quòd frumento infideat.

ZIZIPHA, idem quod *Jujube*. Vide *Zizypha*.

ZIZYPHA, ZIZYPHUS & ZIZIPHUS, eft jujubarum arbor: cujus truncus eft tortuofus, inftitutus cortice afpero, inæquali, friato; rami duri, fpinofi: folia funt oblonga, aliquantulùm dura, obtufa, coloris viridis, fplendentis, leviter in margine incifa: calix monophyllus, quinquefidus: flos eft rofaceus, pentapetalus, ftaminibus multis præditus: ovarium in fundo calicis inftitutum tuba longa, donata apice globofò, fit fructus olivæ magnitudine, callo pulvinate, minùs fpiffo, ficciore, condens officulum rugis minùs profundis ornatum, in quo nucleus plerùmque unus, utrinque acuminatus, inclufus pulpæ molli, fungofæ, faporis mellei & vinoſi: ex Barbaricis tractibus in Italiam translata eft: Italis *Sufine*, undè procul omni dubio *Zizyphus* derivari debet. Vide *Jujuba*.

ZONA, à *ζώνω* cingo, eft ea pars corporis, quâ cingitur. Item Herpetis feu Eryſipelatis fpecies, tantùm eo loci

loci quo corpus cingitur. B. **Den roden omloop.** G. Der feurige umlauff. Gall. *Zone.* A. Idem.

ZOOGONIA, est animalium perfectorum generatio, quâ vivi fetus excluduntur, ex ζῷον animal, & γονή genitura.

ZOOTOMIA, est animalium artificiosa sectio, ex ζῷον animal, & τέμνω feco.

ZOPISSA, vide *Pix.*

ZOTICA, est facultas vitalis, à ζάω vivo.

ZURUMBETH & ZERUBETH, est species Zedoariæ quæ radicem habet rotundam & globosam, & affertur cum Zedoaria Longa. Vide *Zedoaria.*

ZYGOMA, est os jugale circa tempora situm; ac partim à processu ossis Temporum, partim à primo ossè maxillæ superioris compositum, & prominens ac extans extra os Temporum. à ζυγός jugum. B. **Het joch-been.** G. Das Joch-bein. Gall. *Le Zygoma.* A. Yoke bone.

ZYTHOGALA, idem quod *Poffetum.*

Υψίση μόνη δέξα κλίση τῶ οἴω.

